

ZAMERANIE DVOJSTRANNEJ ROZVOJOVEJ SPOLUPRÁCE SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ROK 2024

Úvod

Oficiálna rozvojová pomoc Slovenskej republiky (Official Development Assistance - ODA SR) v roku 2024 vychádza zo Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 - 2023 (ďalej aj „Strednodobá stratégia“) a riadi sa jej cieľmi, princípmi, teritoriálnymi a sektorovými prioritami. Na základe rozhodnutia vlády SR z novembra 2023 bola **platnosť spomínaného strategického dokumentu predĺžená ešte o jeden rok**, z dôvodu identifikovaných rizík ktoré súviseli so zmenou vlády Slovenskej republiky a s ňou spojenou potrebou politického vlastníctva novej strednodobej stratégie, vrátane jej finančného zabezpečenia. Na poskytovanie dvojstrannej ODA SR sa v roku 2024 budú podieľať primárne Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVEZ SR), Ministerstvo financií SR (MF SR), Ministerstvo vnútra SR (MV SR), Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (MŠVVaM SR), Ministerstvo obrany SR (MO SR), Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR), Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) a Ministerstvo zdravotníctva SR (MZ SR). Popri uvedených rezortoch sa na dvojstrannej rozvojovej spolupráci Slovenskej republiky budú podieľať aj niektoré ďalšie ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy ad hoc aktivitami, napríklad odovzdávaním vedomostí a skúseností subjektom z partnerských krajín, či zapojením sa do poskytovania materiálnej humanitárnej pomoci.

Zameranie dvojstrannej rozvojovej spolupráce na rok 2024 (ďalej len „Zameranie“) poskytuje komplexný prehľad o plánovaných aktivitách z čo najširšieho hľadiska, vrátane tých nástrojov, ktoré nie sú upravené zákonom č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 281/2019 Z. z. a zároveň nie sú financované z rozpočtového programu oficiálnej rozvojovej pomoci (05T). Ide najmä o aktivity v gescii MV SR, ako materiálna humanitárna pomoc poskytovaná do zahraničia, účasť na medzinárodných misiách a operáciách civilného krízového manažmentu a poskytovanie pomoci žiadateľom o azyl a azylantom. Náklady na realizáciu uvedených aktivít sú v zmysle pravidiel vykazovania oficiálnej rozvojovej pomoci Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD/DAC“) súčasťou národných štatistík poskytnutej oficiálnej rozvojovej pomoci.

1. Hlavné výzvy v roku 2024

Už takmer dva roky ovplyvňuje dianie vo svete a najmä v najbližšom susedstve Slovenska **vojnový konflikt v Ukrajine, iniciovaný vojenským vpádom Ruskej federácie**, ktorý sa od februára 2022 stal najväčším zdrojom humanitárnych potrieb Ukrajiny a ďalších zasiahnutých štátov a ich občanov. Na materiálnej i finančnej humanitárnej pomoci Slovenskej republiky do týchto krajín spolupracujú viaceré relevantné rezorty. Slovenská republika prostredníctvom nástrojov rozvojovej spolupráce angažuje mimovládne rozvojové organizácie, ako aj slovenské podnikateľské subjekty, ktoré na Ukrajine realizujú humanitárne a rozvojové aktivity.

Cieľom v roku 2024 je ukázať Slovenskú republiku ako silného a inovatívneho partnera, ktorý sa aktívne zapája do zlepšovania humanitárnej situácie a zmiernovania dopadov vojnového konfliktu na občanov Ukrajiny, ako aj iných krajín zasiahnutých následkami konfliktu a citlivo reaguje na ich potreby. Ukrajina je v súčasnosti **najzamínovanejšiu krajinou na svete**, čo predstavuje enormné riziko pre bezpečnosť a zdravie civilného obyvateľstva. Miera zamínovania krajiny má taktiež kritický dopad na ekonomiku krajiny a zabraňuje vysídlenému obyvateľstvu vrátiť sa na oslobodené územia. V súlade s programovým vyhlásením vlády bude

jednou z hlavných ambícií pomoci poskytovanej Ukrajine práve **humanitárne odmínovanie**. Proces odmínovania by mal byť zabezpečený nielen s využitím slovenských špecializovaných odmínovacích systémov (BOŽENA 4+), ale taktiež poskytnutím praktických tréningov a školení pre ukrajinských špecialistov. Pri nastavovaní nástrojov bude ministerstvo vychádzať aj z potrieb identifikovaných v Pláne humanitárnej reakcie UN OCHA.

Prostredníctvom rozvojovej spolupráce podporuje Slovenská republika udržateľný rozvoj partnerských krajín a reaguje na globálne výzvy, medzi ktoré patrí nárast nestability klimatického, sociálneho ekonomického, humanitárneho, zdravotného a iného charakteru. Aj roku 2024 je očakávaný predpoklad zvýšeného výskytu, poprípade ich pokračovanie, či kombinované krízy, ktoré budú mať dosah v partnerských krajinách rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky. V nadväznosti na túto skutočnosť je taktiež potrebné zobrať do úvahy závery nedávneho **SDG Summitu 2023**, ktorého výsledky konštatovali **výrazné globálne zaostávanie za stanovenými cieľmi udržateľného rozvoja Agendy 2030 v polčase ich implementácie**. Vzhľadom na to je potrebné reflektovať na tieto dáta, s ambíciou dosiahnutia cieľov, ktoré si Slovensko v tomto smere stanovilo.

V záujme Slovenskej republiky je taktiež pokračovať v **rozvojových aktivitách** cielených na udržateľný rozvoj v partnerských krajinách a vytvárať predpoklady na predchádzanie, či prekonávanie globálnych kríz, akými sú zmena klímy alebo hromadná nútená a/alebo neregulovaná migrácia za lepšími životnými podmienkami prostredníctvom odstraňovania ich príčin. V oblasti **humanitárnej pomoci** bude ambíciou zefektívňovať reakcie na krízové situácie v zasiahnutých krajinách a regiónoch sveta poskytovaním základných humanitárnych potrieb pre najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva, ktoré bývajú najviac zasiahnuté dôsledkami. Práve v týchto oblastiach sú dôležitými partnermi mimovládne organizácie, miestne samosprávy, či medzinárodné organizácie, ktoré ponúkajú dlhoročné skúsenosti z terénu, rozsiahlu expertízu a priame prepojenie na lokálnych aktérov.

Dlhodobé trendy rozvojovej spolupráce ukazujú potrebu ešte výraznejšieho zapájania podnikateľskej sféry do projektov rozvojovej a humanitárnej spolupráce, aj v rámci systému OSN. Z pohľadu SK ODA bude táto časť podporovaná najmä schémou pre projekty na podporu podnikateľských partnerstiev (PPP). Taktiež to bude aj schéma Slovak Challenge Fund, ktorej projekty pre inovatívne podnikateľské subjekty sú realizované na základe medzinárodnej spolupráce s Rozvojovým programom Organizácie Spojených národov (UNDP) a je relevantná v troch krajinách Západného Balkánu (Bosna a Hercegovina, Severné Macedónsko, Srbsko) a Moldavskej republike. V tomto smere bude pokračovať aj snaha o zavedenie do praxe jedného z doposiaľ nevyužitých nástrojov rozvojovej spolupráce v portfóliu EXIMBANKY SR, ktorým je **poskytnutie zvýhodneného vývozného úveru**. Tento nástroj by sa mal stať stálou súčasťou ODA SR a výraznou mierou prispievať k zapájaniu podnikateľského sektora do rozvojovej spolupráce a k mobilizácii súkromných zdrojov. Do budúcnosti je plán využívanie tohto nástroja ako nadstavby spolupráce so subjektami, ktoré budú úspešné v rámci PPP výziev.

Vláda Slovenskej republiky v novembri 2023 rozhodla o predĺžení Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 o jeden rok, teda do 31.12.2024. Preto bude jednou z výziev vypracovať novú strednodobú stratégiu, ktorá by mala nadväzovať na doterajšie aktivity slovenskej rozvojovej spolupráce a zároveň by mala reflektovať nové globálne výzvy a trendy. Naďalej ostáva ambíciou navýšiť prostriedky, ktoré Slovensko vynakladá na rozvojovú spoluprácu. Toto navýšenie je vysoko aktuálne, vzhľadom na zachovanie pozície Slovenska ako relevantného donora a zároveň aj vzhľadom na dlhodobé

zaostávanie Slovenska pri plnení medzinárodných záväzkov v tejto oblasti. Podľa týchto záväzkov¹ by Slovensko malo na rozvojovú spoluprácu do roku 2030 vynakladať 0,33 % hrubého národného dôchodku (HND).

V súvislosti s končiacou dobou platnosti Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023, resp. jej predĺžením platnosti do konca roku 2024, bude pripravené jej **vyhodnotenie**, ktoré bude vychádzať aj zo **zistení a odporúčaní externej evaluácie**, ktorá prebehne v priebehu roku 2024. Záverečné hodnotenie strednodobej stratégie bude predložené vláde Slovenskej republiky do konca roku 2024.

Stále aktuálnou výzvou v domácich podmienkach je neustále **zvyšovanie verejného povedomia** o význame rozvojovej spolupráce pod značkou SlovakAid, ako aj celkovo o témach rozvoja a humanitárnych potrebách krajín na rôznej socioeconomickej úrovni. V tomto kontexte by prínosom bolo schválenie pripravovanej **Stratégie globálneho vzdelávania do roku 2030** vládou Slovenskej republiky a jej následná implementácia.

2. Plánované aktivity rezortov v oblasti rozvojovej spolupráce v roku 2024

2.1 Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

MZVEZ SR je gestorm rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky a prostredníctvom Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (ďalej SAMRS), aj **hlavným realizátorom dvojstrannej rozvojovej spolupráce** cez podprogram 05T0A. Zároveň poskytuje potrebnú súčinnosť ostatným rezortom. Na dosahovanie cieľov Strednodobej stratégie využíva MZVEZ SR nástroje definované zákonom č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 281/2019 Z. z. Z rozpočtovaných prostriedkov bude v roku 2024 realizovaná rozvojová spolupráca s programovými a partnerskými krajinami.

Hlavným z nástrojov dvojstrannej rozvojovej spolupráce bude aj naďalej **poskytovanie dotácií**, ktoré je realizované prostredníctvom výziev SAMRS.

V roku 2024 ostávajú priority stanovené v troch programových krajinách (**Gruzínsko, Keňa, Moldavská republika**) a na humanitárne projekty na **Ukrajine a Blízkom východe**. Prostredníctvom výziev SAMRS na poskytnutie dotácií sú zároveň financované projekty nových podnikateľských partnerstiev, projekty rozvojového vzdelávania, vysielanie dobrovoľníkov do partnerských krajín a spolufinancovanie rozvojových projektov EÚ. Všetky tieto výzvy sú plánované s navýšenou alokáciou oproti roku 2023. Poskytovanie rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky v programových krajinách sa naďalej bude opierať o pôsobenie rozvojových diplomatov na zastupiteľských úradoch Slovenskej republiky v Kišiňove, Nairobi, a Tbilisi.

Prioritou ostáva aj región **západného Balkánu**. Poskytovaná bude dvojstranná rozvojová spolupráca v rámci nástrojov podpory podnikateľských partnerstiev v pôsobnosti SAMRS a účelových fondov zriadených pri medzinárodných organizáciách. Ďalej v rámci finančných príspevkov prostredníctvom zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v prijímateľských krajinách, dotácií na podporu vysielania dobrovoľníkov a prostredníctvom nástroja Sharing Slovak Expertise, na zdieľanie transformačných skúseností a pripravovaného projektu delegovanej spolupráce EÚ, zameraného na integráciu srbského trhového prostredia do vnútorného trhu EÚ.

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9241-2015-INIT/sk/pdf>

Nadalej bude pokračovať aj spolupráca s medzinárodnými, či domácimi partnermi. Ide najmä o UNDP (konkrétne Regionálne centrum v Istanbule), v rámci špecializovaného programu **Slovak Challenge Fund** na zapájanie inovatívnych podnikateľských subjektov do rozvojovej spolupráce. Aktívne sa bude realizovať aj iniciatíva „Ženy v armáde“ na rezortoch obrany krajín západného Balkánu a v neposlednom rade aj budovanie odborných kapacít MZVEZ SR a SAMRS. Táto spolupráca je dohodnutá **na obdobie 2022 – 2024**. Počas roka 2024 prebehne vyhodnotenie vzájomnej spolupráce v rámci končiaceho kontraktu s UNDP a posúdenie ďalšej spolupráce.

Pokračovať bude aj slovenská podpora realizácie rozvojových projektov finančne podporených z nástrojov EÚ, so zapájaním sa do iniciatív **Team Europe**, ako aj prostredníctvom mechanizmu **delegovanej spolupráce EÚ**. Po rozbehnutých projektoch v Moldavsku, Keni a Juhoafrickej republike, Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) v roku 2024 plánuje realizáciu obdobných projektov v **Srbsku (integrácia srbského trhového prostredia do vnútorného trhu EÚ** - špeciálne v oblastiach elektronického obchodu, dohľadu nad trhom, práva duševného vlastníctva, štátnej pomoci, jednotného kontaktného spotrebiteľského miesta, ochrany spotrebiteľa, hospodárskej súťaže a bezpečnosti a kvality výrobkov) a v **Gruzínsku (zdieľanie skúseností v oblasti čistoty a kvality ovzdušia** - v spolupráci s expertami zo Slovenského hydrometeorologického ústavu). Na základe úspešnej realizácie spomínaných projektov bude SAMRS pokračovať v aktívnom zapájaní do ďalších projektov delegovanej spolupráce v partnerských krajinách a rozvíjať tak medzinárodnú spoluprácu s partnerskými organizáciami z iných členských štátov EÚ, aj s prihliadnutím na kapacity, sektory a expertízu slovenských mimovládnych organizácií a ostatných subjektov oprávnených na zapojenie do delegovanej spolupráce.

Spolupráca s **Platformou mimovládnych rozvojových organizácií – Ambrela** ostáva nadalej veľmi dôležitá, keďže ide o dlhodobu kľúčového partnera MZVEZ SR pri tvorbe a kontrole politiky rozvojovej spolupráce, ale najmä pri jej realizácii priamo v partnerských krajinách, kde majú organizácie vyslaných pracovníkov a lokálnych partnerov. Zároveň sú však nápomocní aj v oblasti podpory verejnej informovanosti, čo sa prakticky preukázalo počas spoluorganizácie viacerých podujatí počas osláv 20. výročia SlovakAid v roku 2023 v rámci **SlovakAid Development Summit 2023**. Aj v roku 2024 bude dôležité pripraviť podujatie, na ktorom bude pre odbornú verejnosť vytvorený priestor pre diskusiu o smerovaní a výzvach slovenskej rozvojovej spolupráce, aj v súvislosti s prípravou strednodobej stratégie.

V Gruzínsku bude zároveň pokračovať realizácia aktivity prvého spoločného dvojročného projektu s **Americkou agentúrou pre medzinárodný rozvoj (USAID)**, ktorý sa zameriava na budovanie kapacít mimovládneho sektora v oblasti finančnej sebestačnosti. Aktivita prebieha od októbra 2022.

Vybrané nástroje rozvojovej spolupráce (napr. Program podnikateľských partnerstiev, vysielanie dobrovoľníkov a nástroj poskytnutia vedomostí a skúseností – Sharing Slovak Expertise) zostávajú **otvorené aj pre široký okruh partnerských krajín, ktoré nie sú priamo medzi prioritnými regiónmi**.

V roku 2024 bude výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie vyhlásená pre každú z troch programových krajín ODA SR – Gruzínsko, Keňa, Moldavsko. Poskytovanie rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky v týchto krajinách sa nadalej bude opierať

o pôsobenie rozvojových diplomatov na zastupiteľských úradoch Slovenskej republiky v Kišiňove, Nairobi, a Tbilisi.

S cieľom zmierniť utrpenie ľudí a dôsledky dlhotrvajúceho vojenského konfliktu na **Ukrajine**, ktorého výsledkom je aj vysoká hustota zamínovania ukrajinského územia, bude jednou z hlavných priorít Slovenskej republiky realizovať aktivity **humanitárneho odminovania**. Tie budú zahŕňať poskytnutie minimálne dvoch kusov slovenských špecializovaných odminovacích systémov **Božena 4+**, ako aj poskytnutie vyškolenia pre ukrajinských expertov, ktorí budú vozidlá v teréne využívať. Slovenská republika však vo zvýšenej miere bude pokračovať v systematickom zabezpečovaní urgentných humanitárnych potrieb vojnou zasiahnutého obyvateľstva, prostredníctvom podpory humanitárnych organizácií, ale aj reagovať na výzvy spojené s povojnovou obnovou Ukrajiny, na ktorej sa Slovensko bude podieľať. V tomto smere plánuje Úrad podpredsedu Vlády SR vytvoriť schémy na podporu relevantných slovenských subjektov, s cieľom ich zapojenia do projektov obnovy.

Finančné príspevky poskytované prostredníctvom zastupiteľských úradov Slovenskej republiky (ďalej aj „mikrogranty“) sú flexibilným a adresným nástrojom pre riešenie rozvojových potrieb menšieho rozsahu na lokálnej úrovni. Mikrogranty sú aplikovateľné predovšetkým v prioritných teritóriách ODA SR (napr. západný Balkán, krajiny Východného partnerstva a iné). Zároveň dávajú možnosť zastupiteľským úradom, ktoré podrobne poznajú lokálny kontext, reagovať na nimi identifikované problémy. Finančné príspevky sú poskytované **priamo domácim prijímateľom** a predstavujú tak jeden z mála nástrojov slovenskej rozvojovej spolupráce patriacich do kategórie **neviazanej pomoci**.

Finančné príspevky, podľa rozhodnutia ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, sa budú aj v roku 2024 využívať na **akútnu pomoc** rôznym organizáciám, či špecializovaným zariadeniam, najmä v kritických situáciách, kedy nie je časovo alebo kapacitne možné zrealizovať riadnu projektovú výzvu SAMRS.

Dlhodobým nástrojom rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, ktorý bude pokračovať aj v roku 2024, je **podpora vysielania dobrovoľníkov a expertov-dobrovoľníkov do partnerských krajín**. Realizácia prebieha v podmienkach samostatnej dotačnej výzvy SAMRS a vysielanie je možné do partnerských krajín v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú spoluprácu (DAC).

Nástroj zdieľania vedomostí a skúseností – **Sharing Slovak Expertise** bol v roku 2023 pomerne často využívaný, čo ho predurčuje na pokračujúcu realizáciu tohto typu projektov aj v roku 2024. Predovšetkým pôjde o programové krajiny, ktorými sú Keňa, Moldavská republika a Gruzínsko a prioritných regiónoch, ktorými sú Ukrajina a región západného Balkánu.

V roku 2024 bude pokračovať aktivita *Investing in Young Businesses in Africa* (IYBA), zameraná na podporu podnikania v Afrike. Táto aktivita patrí taktiež po iniciatívu *Team Europe* a tiež je považovaná za súčasť delegovanej spolupráce EÚ. Slovenská republika je aktívna v implementácii tretieho bloku programu na podporu ekosystému umožňujúcemu vznik a rast začínajúcich a malých podnikov v Keni a Juhoafrickej republike.

V roku 2024 bude pokračovať spolufinancovanie poslednej časti programu *AgriFI Kenya* v rámci **Spoločného programovania EÚ v Keni**, zameraného na rozvoj poľnohospodárstva prostredníctvom podpory malých farmárov.

Medzi plánované aktivity MZVEZ SR bude taktiež patriť aj podpora **zapájania slovenských subjektov do rozvojových projektov EÚ**. K dispozícii bude naďalej aj dotačná výzva SAMRS na pokrytie spolufinancovania slovenských organizácií zapojených do rozvojových projektov EÚ.

Po úspešnej realizácii dvoch vyhlásených výziev SAMRS na nové podnikateľské partnerstvá (jedna všeobecná, druhá výlučne pre Ukrajinu) bude silnou ambíciou vyhlásiť takúto výzvu aj v roku 2024. Dôkazom o posilnení tohto sektoru bude aj zvýšená finančná alokácia na tento nástroj na sumu 600 000 eur. Hlavným cieľom výzvy naďalej zostane šíriť unikátne technológie a riešenia vyvinuté na Slovensku s konkrétnym príspevkom pre udržateľný rozvoj partnerských krajín, podpora miestnych trhov a zamestnanosť v partnerských krajinách, s dôrazom na podporu start-upov a inovácií. O zapájanie **súkromného podnikateľského sektora** do rozvojovej spolupráce a mobilizáciu súkromných zdrojov sa Slovenská republika bude usilovať i prostredníctvom ďalších nástrojov a v spolupráci s príslušnými verejnými inštitúciami Slovenskej republiky i medzinárodnými organizáciami (UNDP - Slovak Challenge Fund; Zvýhodnené vývozné úvery – EXIMBANKA).

V súlade s úlohami z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 40 z 30. januára 2019 MZVEZ SR v spolupráci s členmi Koordinačného výboru pre rozvojovú spoluprácu Slovenskej republiky vykoná záverečné hodnotenie Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023, ktorej platnosť bola na základe rozhodnutia vlády z novembra 2023 predĺžená do konca roku 2024. Súčasne s ním bude zabezpečovať prípravu nasledujúcej, piatej strednodobej stratégie, ktorá bude upravovať poskytovanie rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky v rokoch 2025 - 2030. Táto stratégia zároveň poskytne podrobnejšie rozpracovanie strategického a koncepčného rámca pre zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce a pre skvalitňovanie mechanizmu poskytovania humanitárnej pomoci Slovenskej republiky do zahraničia. Súčasťou stratégie bude aj návrh legislatívnych úprav, ktoré budú reagovať na meniace sa prostredie a umožnia efektívnejšie a flexibilnejšie realizovať rozvojovú politiku SR pomocou existujúcich, či nových nástrojov rozvojovej spolupráce.

Nasledujúca tabuľka obsahuje indikatívnu výšku a prerozdelenie ODA pre MZVEZ SR v roku 2024. Konečná výška finančných prostriedkov použitých na realizáciu jednotlivých nástrojov rozvojovej spolupráce a ich komponentov môže byť v priebehu roku v prípade potreby upravená/zmenená.

Indikatívna alokácia ODA pre MZVEZ SR (05T0A) a jej prerozdelenie v roku 2024

1. DOTÁCIE		
1.1.	Rozvojové projekty	2 850 000 €
1.1.1.	Keňa (programová krajina)	750 000 €
1.1.2.	Moldavská republika (programová krajina)	750 000 €
1.1.3.	Gruzínsko (programová krajina)	750 000 €
1.1.4.	Program podnikateľských partnerstiev	600 000 €
1.2.	Humanitárne projekty (Libanon, Irak, Sýria, Ukrajina)	1 600 000 €
1.2.1.	Ukrajina	600 000 €
1.2.2.	Sýria, Irak, Libanon	1 000 000 €
1.3.	Globálne a rozvojové vzdelávanie	150 000 €
1.4.	Vysielanie dobrovoľníkov a expertov-dobrovoľníkov	132 440 €
1.5.	Spolufinancovanie rozvojových projektov	50 000 €
2. FINANČNÉ PRÍSPEVKY		
Finančné príspevky SAMRS cez ZÚ SR (tzv. mikrogranty)		800 000 €
Finančné príspevky (na okamžitú humanitárnu pomoc a iné <i>ad hoc</i> situácie)		200 000 €
Tretia splátka projektu <i>UNDP-Slovakia Partnership: Effective Development Cooperation Solutions for the SDGs</i>		114 420 €
3. POSKYTNUTIE VEDOMOSTÍ A SKÚSENOSTÍ		
Poskytnutie vedomostí a skúseností (tzv. Sharing Slovak Expertise)		75 000 €
4. AKTIVITY A CHOD SAMRS		
4.1.	Verejná informovanosť	60 000 €
4.2.	Evaluácia projektov	60 000 €
4.3.	Finančný audit projektov	60 000 €
4.4.	Budovanie kapacít SAMRS a aktérov ODA	10 000 €
4.5.	Administratívne náklady SAMRS	665 842 €
4.6.	Náklady na podporu iniciatívy Team Europe – IYBA	50 000 €
4.7.	Rozvojoví diplomati	260 000 €
SPOLU		7 138 702 €

2.2. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) má záujem pokračovať v roku 2024 v **budovaní kapacít partnerských štátov formou odovzdávania skúseností Slovenskej republiky**. Konkrétne aktivity budú realizované prostredníctvom **nástroja poskytnutia vedomostí a výmeny skúseností** v závislosti od finančných možností a kapacít. Rezortné organizácie budú pokračovať v implementácii projektov v rámci **dotlačnej schémy SAMRS**.

Vplyv zmeny klímy a zhoršené životné prostredie sú často **príčinami nútenej a/alebo neregulárnej migrácie a zlého zdravotného stavu** obyvateľov v partnerských krajinách. Prostredníctvom efektívneho a udržateľného manažmentu vodných a iných prírodných zdrojov, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia je možné zlepšiť kvalitu života v partnerských krajinách v rámci rozvojovej spolupráce, čo v konečnom dôsledku môže pozitívne ovplyvniť aj migráciu a zlepšiť zdravotný stav obyvateľov.

V oblasti zmeny klímy je potrebné, aby Slovenská republika prispela na projekty, ktorých cieľom je implementácia Parížskej dohody², najmä **záväzku zmluvných strán Parížskej dohody dosiahnuť mobilizáciu spoločných 100 miliárd USD ročne do roku 2025 na mitigáčne a adaptačné opatrenia**. Slovenská republika už uhradila finančný príspevok do Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UN FCCC), ako aj Kjótskeho protokolu na rok 2024. Hlavnou otázkou roku 2024 bude definovanie nového kvantifikovaného kolektívneho finančného cieľa, ktorý nahradí doterajší cieľ z roku 2009, a to alokovať už spomínaných 100 miliárd USD pre rozvojové krajiny na klimatické opatrenia. Na týchto diskusiách je potrebné participovať, keďže Slovenská republika je donorom klimatických financií, a tak potrebuje zabezpečiť, aby boli použité cielene, transparentne a efektívne. Je mimoriadne dôležité, aby bola priebežne napĺňaná prierezová téma rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky vzťahujúca sa na zmenu klímy a aby projekty financované z prostriedkov ODA v rámci možností obsahovali **klimatický komponent**. Obsahovo budú projekty zamerané na okruhy, ako napr. zabezpečenie inštitucionálneho usporiadania, transpozíciu a implementáciu práva EÚ v oblasti zmeny klímy, tvorbu národnej adaptačnej politiky, nahlasovanie údajov v rámci medzinárodnej transparentnosti.

V oblasti ochrany biodiverzity je potrebné, aby Slovenská republika prispela na projekty, ktorých cieľom je **implementácia Dohovoru o biologickej diverzite (CBD)**.

Rezortné organizácie a inštitúcie MŽP SR budú pokračovať v budovaní inštitucionálnych kapacít partnerských krajín odovzdaním skúseností Slovenskej republiky tiež z oblasti vodného a odpadového hospodárstva, adaptácie na zmenu klímy, revitalizácie a ochrany ohrozených vodných zdrojov a mokradí v partnerských krajinách.

Za **sekcii ochrany prírody a biodiverzity, Štátnu ochranu prírody SR a Slovenský ramsarský výbor** sa navrhujú projekty nielen na humanitárnu, ale aj na rozvojovú pomoc pre všetky definované krajiny. **Pomoc sa navrhuje ohľadom mapovania, ochrany a obnovy biotopov na migračných trasách vodného vtáctva v rámci AEWA (Gruzínsko, Keňa, Moldavská republika, Ukrajina a Blízky východ – Libanon, Sýria, Irak) a v oblasti mokradí, v ramsarských lokalitách – najmä vytvorenie cezhraničných ramsarských lokalít – Ramsarská lokalita Latorica (rieka Latorytsia), Ramsarská lokalita Tisa, ako aj v rámci lokality svetového prírodného dedičstva „Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných**

² <https://www.energie-portal.sk/Dokument/znenie-parizskej-dohody-o-zmene-klimy-105133.aspx>

regiónov Európy“ a Trilaterálnej biosférickej rezervácii Východné Karpaty. Následne sa **navrhuje spolupráca a výmena expertov, ako aj vytvorenie cezhraničnej komisie so zameraním na manažment ramsarských lokalít, chránených území a druhov, ak to situácia dovoľí.**

MŽP SR plánuje využiť skúsenosti **Slovenskej agentúry životného prostredia a Regionálneho centra Bazilejského dohovoru (RCBD) z oblasti ochrany životného prostredia, vyhodnocovania udržateľného využívania zdrojov, manažmentu odpadov, udržateľnej spotreby a výroby** pri realizácii aktivít najmä **v štátoch západného Balkánu a Východného partnerstva.** RCBD bude v roku 2024 spolupracovať s partnerskými krajinami pri monitorovaní plnenia ich povinností vyplývajúcich z environmentálnych dohovorov zameraných na manažment chemických látok a odpadov. Slovenská agentúra životného prostredia bude prostredníctvom RCBD implementovať projekt „Znižovanie dopadov plastových odpadov na životné prostredie v pohraničných oblastiach v Moldavsku“. Predpokladá sa tiež naďalej zapájanie do aktuálnych výziev rozvojovej spolupráce, ako aj operatívnej pomoci a tréningových aktivít na dvojstrannej i regionálnej úrovni. 1.novembra 2023 začala Slovenská agentúra životného prostredia prostredníctvom RCBD implementovať projekt rozvojovej pomoci v Gruzínsku „Podpora na zavedenie triedeného zberu odpadu v Gruzínsku“. RCBD plánuje predloženie projektových zámerov aj v roku 2024 ako aj využitie finančného nástroja poskytnutia vedomostí a skúseností – Sharing Slovak Expertise) pre Moldavsko a vybrané krajiny Západného Balkánu.

V roku 2024 bude **Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ)** v spolupráci s **Medzinárodným centrom na hodnotenie vôd** (International Water Assessment Centre) založeným Európskou hospodárskou komisiou OSN (UNECE) pre implementáciu Dohovoru o ochrane a využití hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier participovať na aktivitách súvisiacich s Plánom práce IWAC na obdobie 2022-2024. Ide konkrétne o aktivity hlavne v regióne Strednej Ázie a západného Balkánu v oblasti monitorovania množstva a kvality podzemnej vody, výcviku pracovníkov hydrometeorologických služieb a integrovaného riadenia sucha v cezhraničnom kontexte.

Vodohospodárska výstavba, štátny podnik (VV š. p.), bude pokračovať v aktivitách s IWAC v rámci Plánu práce IWAC na obdobie 2022-2024 so zameraním na spoluprácu s krajinami Strednej Ázie v problematike **bezpečnosti priehrad a zabezpečenia migrácie rýb, monitorovania a posudzovania ich stavu, ako aj systémov včasného varovania obyvateľstva najmä v oblasti hraničných tokov.** Predpokladá sa rozšírenie spolupráce aj na školiace stredisko pre bezpečnosť priehrad v Taraze v Kazachstane a organizácie vodného hospodárstva v krajinách strednej Ázie (s podporou SAMRS, Hospodárska komisia OSN pre Európu - UNECE, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe - OBSE). Okrem už uvedených aktivít sa bude VV, š. p. snažiť zapojiť do spolupráce so súkromným sektorom v oblasti **monitorovania a posudzovania stavu odkalísk** z hľadiska ich bezpečnosti.

Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, (SVP, š. p.) bude operatívne podľa možností a kapacít pokračovať v **poskytovaní odbornej a technickej pomoci pri odstraňovaní následkov povodní v okolitých štátoch. V čase mimoriadnych povodňových situácií SVP, š. p. ponúka pomoc postihnutým krajinám pri odčerpávaní vnútorných vôd mobilnými čerpacími jednotkami** prevažne v nížinných oblastiach, čo sa už v minulosti tiež osvedčilo. SVP, š. p. je pripravený poskytnúť **pomoc podunajským krajinám pri plavebných nehodách na rieke Dunaj.** Priestor na **pomoc ukrajinskej strane** je najmä v **poskytnutí servisov a opráv kosiacej techniky,** keďže ukrajinskí vodohospodári na kosbu pre údržbu

hrádzí používajú aj kosiacu techniku slovenských výrobcov. V rámci **programu Interreg Next** v roku 2024 plánuje SVP, š. p. **spolu s ukrajinským vodohospodárskym podnikom podať spoločný projektový zámer protipovodňovej ochrany a zmiernenia povodňových rizík** na hraničných úsekoch tokov s Ukrajinou zväčšením prietokovej kapacity inundačných území.

Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) bude spolupracovať pri **prenose skúseností Slovenskej republiky z transpozície európskej legislatívy v oblasti dodávky pitnej vody a sanitácie mestských odpadových vôd do národných podmienok partnerských krajín.**

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) disponuje kapacitami pre expertnú bilaterálnu rozvojovú spoluprácu v problematike **kritických nerastných surovín s dôrazom na zelené technológie a obnoviteľné zdroje energie, a tiež v problematike environmentálnej ochrany s súvislosťou s negatívnymi antropogénnymi vplyvmi na životné prostredie**, najmä znečisťovanie životného prostredia. Ďalší potenciál zahŕňa **získavanie nových, či skvalitňovanie existujúcich, zdrojov pitnej vody prípadne geotermálnej energie**, rovnako ako **hodnotenie rizík zosuvných a iných svahových deformácií a ich prevencie**. ŠGÚDŠ by v spolupráci s **Geologickou službou Mongolska** (navrhovaný potenciálny partner pri spolupráci) vytypoval nerastné suroviny, ktoré sú prítomné na území Mongolska a spadajú do okruhu KNS. **Prípadné neťažené ložiská týchto surovín (napr. fluoritu) by boli preskúmané z hľadiska ich možného využitia**. Hlavné zameranie by však bolo sústredené **na posúdenie perspektívnych oblastí, kde sú alebo budú odhadnuté prognóze zdroje**, ktoré by boli predmetom už komerčne zameraných projektov **s finančným krytím aj zo súkromných (slovenských, EÚ či iných zahraničných) zdrojov.**

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva (SMOPaJ) aktuálne v roku 2023 a 2024 nemá v pláne bilaterálne projekty tohto charakteru s krajinami, ktoré sa nachádzajú na zozname rozvojových krajín. Aktuálne implementované projekty sú iba národného charakteru. V roku 2023 boli ukončené projekty cezhraničnej spolupráce. Napriek tomu, SMOPaJ má snahu zapájať sa do ďalších výziev vzťahujúcich sa na zmenu klímy i oblasť ochrany životného prostredia v spolupráci so subjektami v Slovenskej republike i v zahraničí. Jedná sa o projekty ako **„Materiálové vybavenie špecializovaného pracoviska pre geologický a biospeleologický výskum jaskynných biotopov v kontexte klimatických zmien.“**

MŽP SR a jeho rezortné organizácie identifikovali niekoľko možných oblastí spolupráce v špecifických podmienkach Ukrajiny: monitorovanie životného prostredia a stavu vôd, posudzovanie bezpečnosti priehrad, a zabezpečenia migrácie vodných organizmov, obnova vodných tokov (a ich príľahlých inundácií), rašelinísk, ochrana prírody a biodiverzity, obzvlášť ramsarských lokalít, a podpora strategického plánovania verejného sektora. Pri týchto témach je možné v závislosti od dostupných kapacít nástrojov podpory zapájať slovenské súkromné podniky a špecializované organizácie.

2.3. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

V roku 2024 bude Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR) pokračovať v poskytovaní humanitárnej pomoci Slovenskej republiky do zahraničia v spolupráci s MZVEZ SR, zastupiteľskými úradmi Slovenskej republiky a ďalšími účastníkmi aj z mimovládneho neziskového sektora. Objem a smerovanie humanitárnej pomoci Slovenskej republiky do zahraničia bude v roku 2024 závisieť od aktuálnych humanitárnych potrieb vo svete a pridelených finančných prostriedkov na tento účel. Na humanitárnu pomoc prostredníctvom

rozpočtového podprogramu 05T03 v roku 2024 sa MV SR alokovalo **finančné zdroje** vo výške 100 000 eur. V prípade navýšenia zdrojov prostredníctvom rozpočtového podprogramu 05T03 bude MV SR aj nasledujúce roky dbať na zabezpečenie doplnenia potrebných zásob určených na humanitárnu pomoc do zahraničia a pokračovať v poskytovaní humanitárnej pomoci aj v spolupráci s mimovládny neziskových sektorom.

MV SR plánuje aj v roku 2024 naďalej prispievať k plneniu **spoločných úloh v medzinárodných misiách a operáciách civilného krízového manažmentu pod vedením EÚ, OSN a OBSE**. Prostredníctvom aktívneho pôsobenia vyslaných policajtov v partnerských krajinách plánuje pokračovať v misiách: EUBAM (Ukrajina a Moldavsko), EULEX (Kosovo), EUMM (Gruzínsko), EUAM (Ukrajina), UNFICYP (Cyprus), EUCAP (Somálsko), EUMA (Arménsko). V budúcnosti plánuje pokračovať v zapojení policajtov do mierových misií podľa možností s ohľadom na vyvíjajúcu sa globálnu bezpečnostnú situáciu. Taktiež sa uvažuje o zapojení MV SR do novej misie EÚ v Moldavsku. Finančné, materiálne a logistické zabezpečenie činnosti príslušníkov PZ v misiách hradí MV SR z vlastných finančných prostriedkov, v rámci prideleného rozpočtu.

2.3.1. Migračný úrad MV Slovenskej republiky

Slovenská republika dlhodobo presadzuje pozíciu zameriavať sa v rámci riadenia nútenej a/alebo neregulárnej migrácie na riešenie príčin migrácie a vytvárať také podmienky vo svete, aby osoby ktoré potrebujú ochranu k nej mali prístup čo najbližšie ku krajine alebo regiónu pôvodu. Pre dosiahnutie tohto cieľa je migračný úrad MV SR (MÚ MV SR), v rámci svojich kompetencií, pripravený zapojiť sa aj do súvisiacich projektov iných rezortov.

Zapojenie MÚ MV SR do medzinárodnej spolupráce bude nasledovné:

1. V roku 2021 MÚ MV SR nadviazal spoluprácu s Bosnou a Hercegovinou na základe Memoranda o spolupráci medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvom bezpečnosti Bosny a Hercegoviny. Spolupráca je zameraná na **výmenu skúseností a podporu partnerov z Bosny a Hercegoviny pri vytváraní bezpečných a stabilných prijímacích podmienok pre migrantov a zlepšovaní procesov v rámci konania o azyle**. MÚ MV SR má v pláne nadviazať na túto spoluprácu a ďalej ju rozvíjať aj v roku 2024. Ako možnosť sa javí aj rozšírenie spolupráce na akademickú oblasť pokiaľ ide o sociálnu prácu v oblasti migrácie.
2. **Výdavky v krajine donora na pomoc utečencom (*in-donor refugee costs*)** tvoria osobitnú súčasť ODA - ide o finančné prostriedky, ktoré poskytuje MV SR cez MÚ MV SR na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre poskytovanie pomoci žiadateľom o azyl a azylantom na území Slovenskej republiky. V nadväznosti na nové pravidlá OECD pre vykazovanie nákladov na utečencov v krajine donora (*in-donor refugee costs*³) bude MÚ MV SR aj v roku 2024 postupovať podľa vypracovanej metodiky výpočtu týchto výdavkov.

3 <http://www.oecd.org/dac/DAC-HLM-2017-Communique.pdf>

2.4. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR) sa podieľa na dvojstrannej rozvojovej spolupráci Slovenskej republiky **poskytovaním odbornej a technickej podpory krajinám juhovýchodnej Európy a Strednej Ázie v oblasti potravinových databáz** a v tejto podpore bude pokračovať aj v roku 2024. Odborný garant, ktorým je Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav potravinársky (NPPC-VÚP), prostredníctvom prepojenia na európske iniciatívy v oblasti zloženia potravín pracuje na vlastnej štandardizácii Potravinovej banky dát. To mu umožňuje zároveň sprostredkovať európske odporúčania, ktoré sa naďalej vyvíjajú, cieľovým krajinám pomoci. NPPC-VÚP bude podporovať budovanie národných kapacít vybraných krajín s cieľom iniciovať budovanie národných potravinových databáz v rozvojových krajinách. Informácie z potravinových databáz majú priame využitie pre potreby správnej výživy obyvateľstva.

Na oficiálnu dvojstrannú rozvojovú spoluprácu na rok 2024 je v rozpočte MPRV SR na medzirezortnom programe 05T Rozvojová spolupráca – medzirezortnom podprograme 05T04 Oficiálna rozvojová pomoc - MPRV SR plánovaných **29 019 eur**.

2.5. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (MŠVVaM SR) bude v roku 2024 implementovať dvojstrannú rozvojovú spoluprácu prostredníctvom **programu vládných štipendií**, ktorý je financovaný cez rozpočtový podprogram 05T08. Vládne štipendia sú poskytované na všetky stupne vysokoškolského štúdia na verejných vysokých školách v Slovenskej republike. Súčasťou štipendijnej ponuky sú kurzy slovenského jazyka a odbornej prípravy pred nástupom študentov na vysokoškolské štúdium, ak ich znalosť slovenského jazyka nie je dostatočná na absolvovanie štúdia vo zvolenom študijnom odbore. V roku 2024 budú poskytnuté vládne štipendia pre **70 nových študentov z partnerských krajín** a pre 188 študentov, ktorí už v súčasnosti študujú vo vyšších ročníkoch. Súčasťou programu vládných štipendií sú aj vládne štipendia pre Slovákov žijúcich v zahraničí⁴, pričom v roku 2024 budú poskytnuté vládne štipendia pre **70 nových študentov** a pre 203 študentov študujúcich vo vyšších ročníkoch. Na program vládných štipendií prostredníctvom rozpočtového podprogramu 05T08 je v rokoch 2024 - 2026 plánovaných v rozpočte MŠVVaM SR **3 033 000 eur**.

V priebehu roku 2023 prebiehal participačný proces **tvorby Stratégie globálneho vzdelávania**, do ktorého boli zapojené inštitúcie štátnej správy, medzinárodné a národné neziskové organizácie. Tvorba Stratégie globálneho vzdelávania prebieha s ohľadom na relevantné prijaté národné stratégie, rovnako ako aj s ohľadom na Európsku deklaráciu o globálnom vzdelávaní do roku 2050, prijatú v roku 2022 v írskom Dubline.

Hlavným cieľom Stratégie globálneho vzdelávania je v spolupráci MŠVVaM SR a MZVEZ SR systémovo ukotviť problematiku globálneho vzdelávania a nastaviť jednoduché, zrozumiteľné a funkčné procesy pre interakcie jednotlivých zainteresovaných subjektov pôsobiacich v globálnom vzdelávaní. Proces tvorby stratégie bude z časového hľadiska prebiehať tak, aby finálny materiál nadobudol platnosť od 01. 01. 2025

⁴ V zmysle pravidiel vykazovania oficiálnej rozvojovej pomoci OECD/DAC sú ako ODA SR vykazované náklady na štipendia pre občanov (slovenskej národnosti) krajín oprávnených na poskytovanie ODA.

2.6. Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Dvojstrannú rozvojovú spoluprácu bude Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR) v roku 2024 zameriavať na (1) zdieľanie skúseností z riadenia verejných financií na všetkých úrovniach verejnej správy, (2) podporu dobrej správy vecí verejných a inovácií vo verejnom sektore a (3) podporu zapájania sa podnikateľov do rozvojových aktivít a projektov. Okrem spolupráce s doterajšími partnermi sa bude MF SR v roku 2024 naďalej venovať aj **identifikovaniu možností podpory obnovy Ukrajiny** vo všetkých prioritných oblastiach, prostredníctvom bilaterálnych aj multilaterálnych mechanizmov. Aktívne bude sledovať implementáciu „Ukraine Capacity Development Fund“ podporeného v roku 2023, v rámci ktorého bude na Ukrajine Medzinárodný menový fond realizovať komplexné budovanie kapacít, cielené na opatrenia v oblasti makroekonomickej a finančnej stability a kritické štrukturálne reformy. Rovnako bude sledovať aj priebeh realizácie Národného programu pre Ukrajinu implementovaného OECD, v rámci ktorého sa zaviazalo finančne podporiť tému preskúmania daňových politík Ukrajiny.

Prioritnými krajinami a témami dvojstranných aktivít MF SR pri **odovzdávaní skúseností z riadenia verejných financií** a budovania kapacít rozvojových partnerov budú: Bosna a Hercegovina (prepojenie strategického plánovania rozvoja a rozpočtu, vnútorný audit samospráv), Čierna Hora (účtovníctvo a výkazníctvo verejného sektora, plánovanie a transparentnosť verejných financií v samosprávach, regulácia hazardných hier, makroekonomické a fiškálne analýzy a prognózy, podpora finančných služieb a platobných transakcií), Moldavsko (financovanie rozvoja, fiškálne dopady štrukturálnych reforiem, príprava politík na budovanie odolnosti a obnovy Moldavska); Srbsko (organizačná optimalizácia a rozvojové plánovanie samospráv, strednodobý rozpočet obcí) a Severné Macedónsko (boj proti šedej ekonomike, daňovým únikom a podvodom, fiškálna decentralizácia, hospodárnosť verejných financií a hodnota za peniaze, účtovníctvo verejného sektora).

Tieto aktivity realizuje MF SR buď samostatne alebo prostredníctvom spoločných programov s **UNDP (program Verejné financie pre rozvoj)** a **Center of Excellence in Finance (CEF)**. V roku 2024 sa bude pripravovať ďalšia fáza programu Verejné financie pre rozvoj, ktorý by mal byť v platnosti od druhej polovice roku 2024 do prvej polovice roku 2029. V novom programovom období plánujeme rozšíriť možnosti regionálneho pokrytia o niektorú z krajín Strednej Ázie. V spolupráci s CEF bude pokračovať implementácia projektu Certifikované vzdelávanie účtovníkov verejného sektora v Severnom Macedónsku, úroveň 2. Okrem toho MF SR pripravuje s CEF nový projekt na obdobie 2024 – 2027, ktorý je obsahovo zameraný na odovzdávanie skúseností z budovania efektívnych a odolných daňových inštitúcií a na posilnenie kapacít účtovníkov a audítorov na západnom Balkáne.

V rámci piliera podpory **dobrej správy vecí verejných a inovácií** bude MF SR v roku 2024 pokračovať v spolupráci s UNDP prostredníctvom programu **Slovenský transformačný fond** v krajinách Východného partnerstva, západného Balkánu a Strednej Ázie. Aktuálny program je už treťou fázou iniciatívy zameranej na inovácie v oblasti využívania otvorených dát a nových technológií pre zvyšovanie efektívnosti verejných inštitúcií, pilotovanie alternatívnych finančných nástrojov pre mobilizáciu prostriedkov na rozvoj, ako aj na témy „Smart Cities“. Nosnými témami aktivít sú systémový prístup k riešeniu komplexných rozvojových problémov a budovanie odolnosti a schopnosti verejného sektora reagovať na aktuálne i dlhodobé výzvy prostredníctvom inovatívnych postupov a technológií. V roku 2024 sa bude tiež pripravovať ďalšia fáza programu (post 2024).

Doterajšia spolupráca s UNDP vyústila ešte v roku 2022 do ďalšieho projektu Podpora prípravy Národnej stratégie rozvoja 2022 – 2042 Republiky Severného Macedónska – fáza III.

Cieľom tejto iniciatívy bola podpora zavedenia národného inštitucionálneho mechanizmu pre tvorbu uvedenej stratégie. Finančný príspevok MF SR na roky 2022 a 2023 smeroval predovšetkým na aktivity súvisiace s nastavovaním finančného rámca a vyškolenie riadiacej štruktúry stratégie. Keďže projekt sa osvedčil ako zmysluplný a plánované výstupy boli dosiahnuté, MF SR komunikuje s UNDP o možnosti spolupráce v ďalšej fáze. Tá bude zameraná na vytvorenie monitorovacieho a hodnotiaceho systému implementácie Národnej rozvojovej stratégie a vytvorenie investorskej mapy.

Okrem realizácie vlastných projektov technickej pomoci je MF SR aktívne aj na poli globálnych iniciatív zameraných na dobrú správu a **rozvíjanie medzinárodných štandardov v oblasti verejných financií**. Uvedené iniciatívy majú bilaterálny charakter, keďže konečnými prijímateľmi sú väčšinou konkrétne rozvojové krajiny.

Od roku 2019 je MF SR členom **programu PEFA** (*Public Expenditure and Financial Accountability*), ktorý sa zameriava na zlepšovanie riadenia verejných financií prostredníctvom univerzálnej a štandardizovanej hodnotiacej metodiky, ako aj na podporu výskumu a budovania kapacít v partnerských krajinách. MF SR sa podieľa na financovaní aktivít PEFA cez príspevky do zvereneckého fondu programu, ktorý funguje na platforme Svetovej banky. V júli 2023 odštartovala šiesta programová fáza, ktorá má pokračovať do roku 2027. V tomto implementačnom období má prísť k rozšíreniu portfólia aktivít (*PEFA Climate, PEFA Gender, PFM knowledge hub*), zmene riadiacich štruktúr a silnejšiemu vecnému zastúpeniu partnerských krajín. V rámci programu PEFA sa experti MF SR kontinuálne zapájajú do procesu hodnotenia systémov riadenia verejných financií rozvojových krajín.

Rovnako na platforme Svetovej banky funguje aj **Koalícia ministrov financií pre klimatické opatrenia**, ktorej členom sa MF SR stalo v októbri 2021. Jej cieľom je pomôcť krajinám zdieľať skúsenosti a dobrú prax za účelom integrácie otázok týkajúcich sa klímy do tvorby hospodárskej politiky a mobilizovať finančné prostriedky na implementáciu opatrení v oblasti klímy (klimatické rozpočtovanie, stratégie pre ekologické investície a verejné obstarávanie a pod.). Členstvom v koalícii sa krajina prihlasuje k tzv. Helsinským princípom. V roku 2024 MF SR bude participovať na rokovaníach pracovných skupín a príprave zasadnutí a iniciatív koalície.

Od roku 2015 je MF SR tiež členom **Addis Tax Initiative (ATI)**, čo je medzinárodné partnerstvo, ktoré sa zameriava na presadzovanie daňovej spravodlivosti, budovanie efektívnych daňových systémov a boj proti daňovým únikom. Jedným z jeho cieľov je zlepšiť mobilizáciu domácich príjmov verejných rozpočtov (tzv. *domestic resource mobilization – DRM*) v partnerských krajinách. V roku 2024 bude ATI pokračovať v zlepšovaní monitorovania záväzkov vyplývajúcich z Deklarácie ATI 2025 a posilnení koordinácie členov ATI v poskytovaní podpory v oblasti mobilizácie daňových príjmov (využívanie *ATI matchmaking platform*) a vo výmene skúseností vymedzenej zameraniami jednotlivých pracovných skupín.

Na **zvýšenie participácie slovenských podnikateľov v rozvojových aktivitách**, projektoch a tendroch bude MF SR v roku 2024 naďalej využívať tri základné nástroje:

1. program **Podpory zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce**, zameraný na poskytovanie asistencie predovšetkým menším a stredným podnikateľom, ktorí majú záujem a potenciál na zapojenie sa do rozvojových tendrov medzinárodných finančných inštitúcií, prípadne medzinárodných organizácií. Od roku 2021 časť aktivít implementuje koordinátor pre súkromný sektor v rámci projektového tímu UNDP v Bratislave a viaceré úlohy vo vzťahu k medzinárodným finančným inštitúciám, spadajúce do portfólia siete **Private Sector Liaison Officer (PSLO)** pri Svetovej banke, realizuje už od konca roka 2019 EXIMBANKA SR. Uvedené inštitúcie budú pokračovať vo svojej činnosti aj v roku 2024. EXIMBANKA SR

sa v nadchádzajúcom období zameria predovšetkým na identifikáciu a mapovanie dopytu slovenských podnikateľských subjektov pre zapojenie do rozvojovej spolupráce za účelom zabezpečenia cielenej distribúcie informácií o aktuálnych rozvojových tendroch medzinárodných finančných inštitúcií a organizácii relevantným slovenským firmám.

2. nástroj „**Resource Mobilisation Facility**“ na prípravu projektov a mobilizáciu zdrojov v rámci UNDP. Jeho cieľom je, na základe dopytu regionálnych centier UNDP a dostupnosti expertízy slovenských podnikateľov, identifikovať projekty v partnerských rozvojových krajinách s najvyššou pravdepodobnosťou investičného financovania a úspešnej realizácie a vytvoriť predpoklady na vstup slovenskej expertízy už do prípravnej fázy (štúdie uskutočniteľnosti). Po úspešnom naštartovaní tejto formy spolupráce s UNDP v nej MF SR plánuje pokračovať aj v roku 2024, resp. aj neskôr v rámci ďalšej fázy projektu Verejné a súkromné financie pre rozvoj.

3. **vytváranie špecializovaných bilaterálnych fondov a programov** – v rámci spolupráce s medzinárodnými finančnými inštitúciami (IFIs) MF SR podporuje fondy, v ktorých vie ovplyvniť prijímateľov podpory (teritoriálne zameranie) a/alebo obsahové zameranie podpory. Hlavnými partnermi MF SR sú predovšetkým Rozvojová banka Rady Európy (RB RE), Európska investičná banka (EIB), Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR) a skupina Svetovej banky.

V spolupráci s RB RE, ktorá má silný sociálny mandát, bude MF SR pokračovať v implementácii Slovenského fondu pre inkluzívny rast (*Slovak Inclusive Growth Account – SIGA*). SIGA významne prispieva k zviditeľneniu Slovenska ako poskytovateľa spolupráce, má pozitívny vplyv na operácie RB RE a vysoký pákový efekt. V roku 2024 bude MF SR pokračovať aj v implementácii Regionálneho fondu Partnerstva východnej Európy pre energetickú efektívnosť a životné prostredie (**E5P**) manažovaného EBOR a preskúma možnosti pre zapojenie do tematických a sektorových nástrojov uvedených IFIs určených na podporu Ukrajiny.

V rámci nástrojov priamej podpory podnikateľov pri realizácii rozvojových projektov a prieniku na rozvojové trhy, plánuje MF SR v spolupráci s **EXIMBANKOU SR** využívať **schému zvýhodnených vývozných úverov**. Progres v súvislosti s prípravou pilotného projektu bol do značnej miery negatívne ovplyvnený dôsledkami pandémie a geopolitickým vývojom vo svete. Napriek tomu EXIMBANKA SR v súčasnosti eviduje niekoľko projektov v štádiu rozpracovania, ktoré má ambíciu v úvode roku 2024 predložiť na posúdenie rezortným partnerom.

V snahe o posilnenie synergie jednotlivých nástrojov štátu pre zapájanie podnikateľov do rozvojovej spolupráce poskytne EXIMBANKA SR súčinnosť SAMRS pri revízii parametrov výziev v rámci Programu podnikateľských partnerstiev. Cieľom je zabezpečiť dlhodobú ekonomickú udržateľnosť a ďalšie škálovanie rozvojových aktivít slovenských exportérov v zahraničí.

Škálu štátnych nástrojov pre mobilizáciu zapojenia podnikateľov do rozvojovej spolupráce dopĺňajú aj rozvojové programy EÚ, predovšetkým NDICI – GE (*Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI) – 'Global Europe'*). Vďaka autorizácii Európskej komisie pre delegované riadenie rozvojových prostriedkov EÚ dokáže EXIMBANKA SR podnikateľom sprostredkovať podporu vo forme tzv. blendového (kombinovaného) financovania s využitím grantových prostriedkov EÚ alebo portfóliových záruk za návratné úvery EXIMBANKY SR. EXIMBANKA SR v tejto súvislosti v spolupráci s EK a rezortnými partnermi vyvíja aktivity pre identifikáciu potenciálnych projektov. Paralelnou iniciatívou v tejto súvislosti je aj podpora zdieľania expertízy a zapojenia

slovenských subjektov do komplexných rozvojových projektov v tretích krajinách pod hlavičkou globálnej stratégie EÚ – Global Gateway.

V kontexte identifikovania vhodných projektov v rámci rozvojových programov sa javí ako vhodné zamerať sa na teritórium Ukrajiny. Zapojenie sa do obnovy Ukrajiny je nielen príležitosťou pre posilnenie vzájomných obchodných vzťahov, ale i príležitosťou pre čo najrozsiahlejšie zapojenie slovenských firiem a investorov s využitím pripravovaných záručných schém a uplatnením grantových prostriedkov EÚ. EXIMBANKA SR je v tejto súvislosti so svojím disponibilným mandátom a nástrojmi najvhodnejším subjektom, ktorý je možné pre podporu takýchto aktivít slovenských firiem využiť.

Pri identifikovaní projektov na financovanie strednodobého a dlhodobého charakteru sa vie podnikateľský sektor zamerať aj na pripravované schémy EÚ, ktoré umožnia zdieľať potrebu krytia rizika EXIMBANKY SR pri poskytovaní svojich produktov. EXIMBANKA SR v tejto súvislosti mapuje potenciálne dopyty slovenských firiem a podieľa sa na prebiehajúcich aktivitách s ďalšími aktérmi zastrešujúcimi zahraničnú politiku Slovenskej republiky.

2.7. Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (MO SR) nie je štandardným poskytovateľom humanitárnej pomoci, ale v krajinách pôsobenia ozbrojených síl Slovenskej republiky (OS SR) je mnohokrát jediným aktérom, ktorý dokáže realizovať distribúciu humanitárnej pomoci v náročných geografických, bezpečnostných a humanitárnych podmienkach. OS SR v krízových oblastiach vytvárajú predpoklady na zaručenie bezpečnosti a následného rozvoja. Výkonným prvkom pre realizáciu humanitárnej pomoci v krajinách medzinárodného krízového manažmentu je **Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v OS SR a ozbrojených zboroch (OZ) Slovenskej republiky**, s podporou nevyhnutných síl a prostriedkov OS SR v mieste nasadenia OS SR.

Humanitárna pomoc je realizovaná prostredníctvom podprogramu 05T0B, ktorého hlavným zámerom je zmiernovanie chudoby, rozdielov v životnej úrovni a zároveň zvyšovanie zdravotnej starostlivosti a vzdelanostnej úrovne a v krajinách medzinárodného krízového manažmentu.

Na humanitárnu pomoc prostredníctvom podprogramu 05T0B je v rozpočte na **rok 2024 plánovaných 28 000 eur**. V porovnaní s plánovanými a skutočne vynaloženými zdrojmi v posledných 3 rokoch (viď tabuľka č.1), sú plánované financie na rok 2024 vo výške **28.000,-eur** nedostatočné. V súlade so zámerom garanta programu (MZVEZ SR) a podľa reálnych potrieb, budú musieť byť zdroje dodatočne alokované.

Tabuľka č.1:

	2013	2021	2022	2023
Plánované	10.000	22.000	24.000	176.000
Reálne	10.000	128.418	616.564	401.000

MO SR sa bude usilovať o prepojenie vojenskej prítomnosti OS SR s angažovanosťou v humanitárnej pomoci v miestach pôsobenia medzinárodného krízového manažmentu. V rámci implementácie aliančných doktrín a štandardov OS SR bude MO SR implementovať oficiálnu rozvojovú pomoc, vrátane mechanizmu podpory humanitárnych aktivít nevojenského

charakteru do vojenských predpisov, štandardných operačných postupov a mandátov pre vysielanie ozbrojených síl do aktivít medzinárodného krízového manažmentu.

Na rok 2024 sú zároveň v rozpočte MO SR (podprogram 0AU06) plánované finančné prostriedky na vyslanie **3 civilných expertov** v rámci aktivít medzinárodného krízového manažmentu mimo územia Slovenskej republiky. Aktuálne je cez tento program financované vyslanie civilného experta pôsobiaceho na pozícii zástupcu vedúceho projektového tímu pre projekt v Gruzínsku (Tbilisi), zameraného na vybudovanie Vzdelávacej inštitúcie pre obranný sektor. MO SR plánuje v tomto príspevku pokračovať aj za horizont roka 2024. Zároveň bude hľadať možnosti na vyslanie ďalšieho civilného experta na podporu rozvojovej spolupráce s inou krajinou v súlade s prioritami rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky.

2.8 Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Nakoľko sa aktivity spojené s poskytovaním rozvojovej spolupráce MZ SR doposiaľ realizovali výhradne na ad hoc báze a boli zamerané predovšetkým na poskytovanie humanitárnej pomoci sa rezort zdravotníctva v roku 2024 bude sústrediť na zmapovanie geografického a vecného rozsahu poskytovania rozvojovej pomoci v oblasti zdravotníctva, za účelom efektívneho nastavenia rozvojovej spolupráce realizovanej po prvýkrát samostatne rezortom zdravotníctva, aj s ohľadom na vstupy do pripravovanej Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce na ďalšie obdobie. Rezort bude rovnako pracovať na kreovaní potrebných štruktúr pre implementáciu tejto spolupráce.

V súvislosti s realizáciou aktivít rozvojovej spolupráce na bilaterálnej úrovni, rezort zdravotníctva identifikoval zásadné oblasti, a to najmä vo vzťahu k podpore verejného zdravia, transferu znalostí a budovania špecializovaných služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, v súlade s pôsobením Slovenskej republiky v rámci prístupu Jedno zdravie (One Health) a efektívnemu budovaniu odolnosti Slovenskej republiky vo vzťahu ku komplexným otázkam zdravia.

2.9 Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky (ÚJD SR)

Slovenská republika bude naďalej podporovať **Program technickej spolupráce (TC) Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE)** prioritne zameraný na plnenie národných socio-ekonomických priorít a cieľov, vrátane plnenia cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) a klimatických cieľov. V podmienkach Slovenskej republiky zostáva v danom portfóliu ťažiskovou prioritou budovanie a posilňovanie expertných kapacít, výmena know-how a skúseností z oblasti mierového využívania jadrovej energie s dôrazom na energetické a neenergetické využitie jadrových technológií a aplikácií. Príspevok Slovenskej republiky do **Fondu technickej spolupráce (TCF) MAAE** bude na rok 2024 uhradený z rozpočtu ÚJD SR vo výške 143 040 eur. Zároveň Slovenská republika v roku 2024 bude **pokračovať v odovzdávaní skúseností zahraničným partnerským subjektom a budovaní expertných kapacít v oblasti mierového využívania jadrovej energie** prostredníctvom hostovania stáží a vedeckých návštev na ÚJD SR a príslušných inštitúciách Slovenskej republiky.

**3. Indikatívne výdavky na dvojstrannú oficiálnu rozvojovú pomoc v rokoch 2024 – 2026
(vybrané rezorty v eur)**

Kód programu/ podprogramu			2024	2025	2026
05T	05T0A	Rozvojová spolupráca MZVEZ SR/SAMRS	7 138 702	7 138 702	7 138 702
	05T03	Oficiálna humanitárna pomoc Slovenskej republiky do zahraničia - MV SR	100 000	100 000	100 000
	05T04	Oficiálna rozvojová pomoc MPRV SR	29 019	29 019	29 019
	05T08	Oficiálna rozvojová pomoc MŠVVaM SR	3 033 000	3 033 000	3 033 000
	05T09	Rozvojová spolupráca MF SR (Zvereňované fondy a spoločné programy Slovenskej republiky a EBOR, UNDP, RB RE, skupiny Svetovej banky a iných medzinár. organizácií a spolupráca s EXIMBANKOU SR)	10 880 000	10 880 000	10 880 000
	05T0B	Oficiálna rozvojová pomoc MO SR	28 000	30 000	32 000
	07601	MŽP SR/07601 – Koncipovanie a riadenie environmentálnej politiky, koordinácia programov	30 000	30 000	30 000
0D6	0D60801	Oficiálna humanitárna pomoc SR – MV SR	83 125	83 125	83 125
0AU	0AU06	Vysielanie civilných expertov do aktivít krízového manažmentu mimo územia Slovenskej republiky (MO SR)	308 000	308 000	308 000
0970D		Príspevok Slovenskej republiky do fondu technickej spolupráce MAAE (TCF) – Príspevky Slovenskej republiky do medzinárodných organizácií (Úrad jadrového dozoru SR)	143 040	157 344	173 078
Spolu			21 772 886	21 789 190	21 806 924